PROACTIEVE PALLIATIEVE ZORG IN DE GGZ

TRAININGSBIJEENKOMST 1 VAN 3

Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

NIVEL

inholland
hogeschool

Dit project is mogelijk gemaakt door ZonMw en maakt onderdeel uit van het programma Palliantie. Meer dan zorg

Trainingsbijeenkomst 1

- Kennismaking.
- Doel van de Toolkit.
- Belangrijke begrippen.
- Werkwijze Toolkit.

Kennismaking

- Wie ben je?
- Waar werk je?
- Wat weet je over palliatieve zorg?
- Wat zijn je ervaringen met palliatieve zorg?

Begrippen

- Palliatieve zorg.
- Ernstige psychiatrische aandoening (EPA).
- Centrale hulpverlener.

Definitie Palliatieve zorg

Bron: Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland (2017)

Palliatieve zorg beoogt de kwaliteit van leven te verbeteren van cliënten en hun naasten die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid. De palliatieve zorg is gericht op het voorkómen en verlichten van lijden door het tijdig signaleren en zorgvuldig behandelen van problemen van fysieke, psychische, sociale en spirituele aard. Het samen beslissingen nemen, evenals het bieden van toegang tot informatie en keuzemogelijkheden zijn daarbij belangrijke principes.

Belangrijke principes en uitgangspunten

- Samen beslissingen nemen
- Bieden van informatie en keuzemogelijkheden

Palliatieve zorg gaat uit van:

- Individuele problemen en behoeften van cliënt en naasten
- Een proactieve benadering
- Tijdige inzet van behandeling en zorg
- Een multidimensionele benadering: lichamelijk, psychisch, sociaal en spiritueel
- Samenwerking in een multidisciplinair team

Fasen van palliatieve zorg

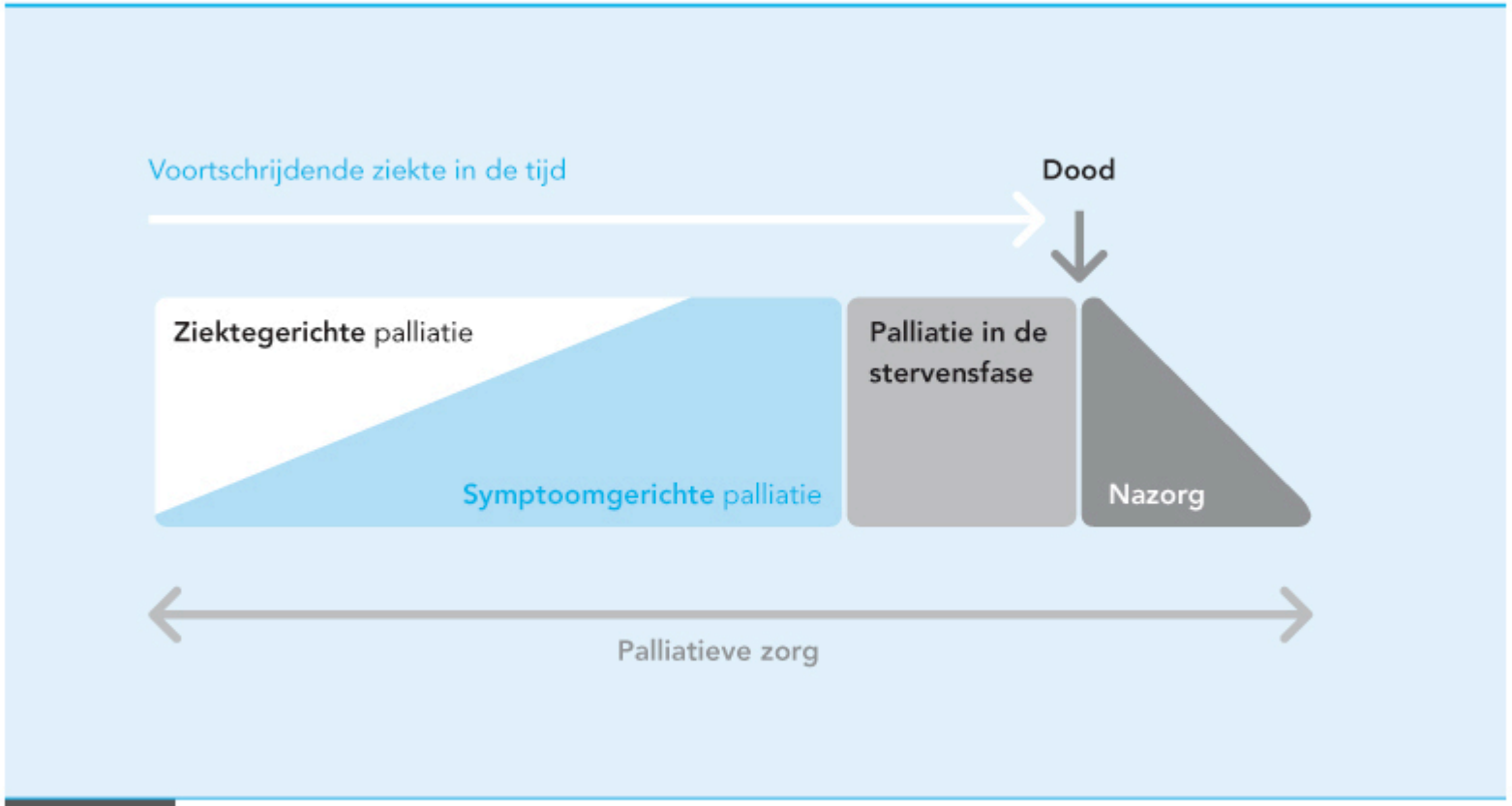

Figuur 1 Het spectrum van de palliatieve zorg

Ernstige Psychiatrische Aandoeningen (EPA)

- Psychiatrische stoornis (langdurig; tenminste enkele jaren).
- Ernstige beperkingen in het sociaal en/of maatschappelijk functioneren.
- De beperking is oorzaak en gevolg van de stoornis.
- Gecoördineerde zorg van professionele hulpverleners in zorg-netwerken is geïndiceerd.

Centrale hulpverlener

De centrale hulpverlener coördineert de zorg binnen het multidisciplinaire team.

Wie kan die rol op zich nemen?

- Bijvoorbeeld de huisarts, regiebehandelaar, ggz-agoog, casemanager of een verpleegkundige.

De toolkit

Stap 1
Signaleren van een behoefte aan palliatieve zorg
Stap 2
In kaart brengen van symptomen, problemen en behoeften
Stap 3
Proactieve zorgplanning en uitvoering
Stap 4
Proactieve zorgplanning en uitvoering
Stap 5
Nazorg voor naasten

Borging op de werkplek

- Opname van de werkwijze van de Toolkit in de dagelijkse praktijk
- Aanstellen van ‘kartrekkers’ in de teams
- Deelname aan regionaal netwerk palliatieve zorg

Stap 1 Signaleren van een behoefte aan palliatieve zorg

Doelstelling
Tijdige signalering van een behoefte aan palliatieve zorg bij een cliënt met EPA.

Methodiek
Surprise Question

Surprise Question

Optimale palliatieve zorg begint met tijdige herkenning van de palliatieve zorgbehoefte.

De ‘Surprise Question’ kan daarbij helpen:

‘Zou het mij verbazen wanneer deze cliënt in de komende 12 maanden komt te overlijden?’

Aanvullende gegevens

- Is er sprake van een levensbedreigende aandoening?
- Is er sprake van verergering van ziekte of kwetsbaarheid?
- Zijn er complicaties of achteruitgang in lichamelijk functioneren?
- Stellen cliënt of naasten vragen over het nut van (verdere) medische behandelingen?
- Zijn er (andere) signalen van de cliënt, naasten of van andere hulpverleners dat cliënt ernstig ziek is?

Oefening

Welke cliënten ken jij waarbij je de

Surprise Question met ‘nee’ zou kunnen antwoorden?

Borging Surprise Question op de werkplek

Op welke manier kan de Surprise Question een vast onderdeel worden van de werkwijze op de eigen werkplek?

Stap 2 In kaart brengen van symptomen, problemen en behoeften

Doelstelling
Inzicht krijgen in symptomen, problemen en behoeften van de cliënt ten behoeve van proactieve zorgplanning en uitvoering.

Tools

- Utrecht Symptoom Dagboek (USD) (patiëntenversie)
- Wensenboekje

Richtvragen bij het Open Gesprek

- Wat is voor jou het meest belangrijk op dit moment en/ of de komende tijd?
- Waar lig je ‘s nachts wakker van/ waar pieker je over?
- Wat wil je graag zelf blijven doen?
- Wil je ook (extra) hulp?
- Wil je bepaalde activiteiten uitvoeren?
- Heb je wensen?
- Wat zou je willen als zieker wordt?

Oefening

Rollenspel: Oefen in kleine groepjes een Open gesprek. Maak daarbij doelgericht gebruik van de richtvragen, afgestemd op de individuele situatie van de cliënt.

- Wat is voor jou het meest belangrijk op dit moment en/ of de komende tijd?
- Waar lig je ‘s nachts wakker van/ waar pieker je over?
- Wat wil je graag zelf blijven doen?
- Wil je ook (extra) hulp?
- Wil je bepaalde activiteiten uitvoeren?
- Heb je wensen?
- Wat zou je willen als je zieker wordt?

Borging op de werkplek

Op welke manier kunnen het Utrecht Symptoom Dagboek en het Wensenboekje een vast onderdeel worden van de werkwijze op de werkplek?

Stap 3 Proactieve zorgplanning en uitvoering

Doelstelling
De cliënt en naasten op een proactieve wijze palliatieve zorg bieden die aansluit bij symptomen, problemen en behoeften.

Methodiek
Palliatief Redeneren

Palliatief Redeneren

1. Breng de situatie in kaart.
2. Vat problematiek en beleid samen, en maak proactief beleid.
3. Maak afspraken over evalueren van het beleid.
4. Stel het beleid zo nodig bij en blijf evalueren.

Wanneer doorloop je dit proces?

Oefening

Doorloop de fasen 1 en 2 van het Palliatief Redeneren aan de hand van de casus van Dirk.

Breng enkele vaak voorkomende symptomen, problemen en behoeften in de palliatieve zorg in kaart.

Fasen Palliatief Redeneren:

1. Breng de situatie in kaart.
2. Vat problematiek en beleid samen, en maak proactief beleid.
3. Maak afspraken over evalueren van het beleid.
4. Stel het beleid zo nodig bij en blijf evalueren.

Gebruik hiervoor:

(1) Toolkit Casus Dirk (pag. 5) en Instructieblad Methodiek: Palliatief Redeneren (pag. 16-17).

(2) Het Utrecht Symptoom Dagboek en het Wensenboekje.

(3) De richtlijnen van www.pallialine.nl.

Borging Palliatief Redeneren op de werkplek

Op welke manier kan de methodiek Palliatief Redeneren een vast onderdeel worden van de werkwijze op je werkplek?

Huiswerk voor de volgende keer

1. Oefening proactieve zorgplanning (zonder cliënt):
   a) Selecteer op de werkplek één cliënt die mogelijk een behoefte aan palliatieve zorg heeft aan de hand van de Surprise Question.
   b) Breng maximaal vijf symptomen, problemen en/of behoeften in kaart. Gebruik hiervoor het dossier, het Open gesprek, het Utrecht Symptoom Dagboek en het Wensenboekje.
   c) Stel een proactief behandelplan op. Maak hierbij gebruik van het Palliatief Redeneren: fasen 1 t/m 4.
2. Bespreek met je collega's op de werkplek hoe de tools en methoden uit de stappen 1 t/m 3 (Surprise Question, Utrecht Symptoom Dagboek, Wensenboekje en Palliatief Redeneren) uit de Toolkit duurzaam kunnen worden opgenomen in het vaste werkproces binnen jouw organisatie.

‘PROACTIEVE PALLIATIEVE ZORG IN DE GGZ`

TRAININGSBIJEENKOMST 1 VAN 3

Naam trainer

- Functie
- Contactgegevens

Naam co-trainer

Functie

Contactgegevens

Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

NIVEL

hollandhogeschool